

БІЛІМ ЖАРЫСЫ

Ахмет Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университетінің студенттер газеті

29 желтоқсан 2019 жж. № 1 (166)

1998 жылғы 22 наурыздан шыға бастады

назначения

В КГУ - новый ректор!

В КГУ им. А. Байтұрсынова новый ректор, которую представила на расширенном заседании ученого совета университета вице-министр образования и науки Бибигуль Асыллова. Согласно приказу Министерства образования и науки РК от 24 января на эту должность назначена Алма Дошанова.

Как мы знаем, срок прежнего ректора истек в конце минувшего года. Поскольку должность ректора является выборной, в декабре 2018 года был объявлен конкурс, 9 кандидатур боролись за ректорское кресло, представив свои программы перед наблюдательным советом. В ходе голосования кандидатура А. Дошановой получила наибольшее количество голосов.

Имя Алматы Дошановой в сфере образования широко известно за пределами Костанайской области. В ее бытность в должности директора Костанайский политехнический колледж получил статус Высшего колледжа и признан лучшей организацией технической и профессионального образования региона, а также первым среди политехнических колледжей страны.

Алма Дошанова — кандидат экономических наук, профессор, депутат областного маслихата, член Партии «Нур Отан», председатель комиссии Костанайского областного маслихата по вопросам бюджета, промышленности, развития малого и среднего бизнеса, член Политсовета партии «Нур Отан», член экспертной группы Мажилиса Парламента по проекту Закона Республики Казахстан «Об образовании».

Как вы знаете, в каждом регионе должен быть создан один базовый вуз, — сказала вице-министр Бибигуль Асыллова, представляя коллективу нового ректора. — Символично, что в такой ответственный период руководить университетом будет человек, которого вы все хорошо знаете, и знаете с лучшей стороны. Когда комиссия министерства рассматривала кандидатуры на должность ректора КГУ, мы получили положительные отзывы об Алме Ир-

гибаевне от большинства членов комиссии. Она для вашего вуза человек не чужой, работала деканом факультета экономики и финансов, очень грамотный и опытный руководитель, человек с активной гражданской позицией. Также вице-министр поблагодарила Хусаина Валиева, который долгие годы возглавлял университет, а «знания, профессиональный опыт и научная деятельность Хусаина Хасеновича будут работать на благо системы образования страны», — отметила она.

В свою очередь Алма Дошанова выразила благодарность Министерству: — Я с полным осознанием ответственности иду на эту работу, — сказала она. — Я знаю коллектив, для меня это очень дорого, надеюсь на вашу поддержку, надеюсь, что мы — одна команда. Костанайская область в системе рейтингов, и в образовании, и в экономике, всегда являлась флагманом.

Стоит напомнить, что Алма Дошанова родилась в Костанайской области, закончила сельскохозяйственный институт по специальности "экономика и организация сельского хозяйства". В 2000 году защитила кандидатскую диссертацию, в 2004 году создала общественное объединение «Инновационно-консультационный центр». С 2006 по 2010 год работала деканом экономического факультета КГУ имени А. Байтұрсынова. С октября 2010 года руководила Костанайским высшим политехническим колледжем.

Амангуль
УСТЕМИРОВА

БУДУЩЕЕ - за молодежью!

Студенты КГУ им. А. Байтұрсынова приняли участие в торжественной церемонии открытия Года молодежи «Тәуелсіздіктің ұрпақтары» («Потомки независимости»), который прошел в павильоне «Нур Әлем» выставочного комплекса ЭКСПО-2017 в режиме онлайн. В ходе молодежного форума выступили известные предприниматели, стартаперы, волонтеры, специалисты сельского хозяйства, науки и литературы, молодые люди, отличившиеся в разных областях общественной и научной жизни. Форум дал старт реализации масштабного плана мероприятий, направленного на поддержку и реализацию государственной молодежной политики в стране. В рамках мероприятия презентованы успешные проекты и новейшие продукты, реализуемые молодыми казахстанцами. В числе приглашенных замечены талантливые казахстанский певец Димаш Кудайбергенов, молодая шахматистка Жаная Абдумалик, актер Артур Толепов, актриса Куралай Анарбекова, популярные блогеры Нагима Ахметова, Ақсултан Қалиев и команда вайнеров YuFrame.

Костанайскую область представили 9 делегатов во главе с заместителем акима области Маратом Жундубаевым, а также председателем филиала РОО «Детско-юношеское военно-патриотическое движение «Жас Сарбаз», студентом второго курса аграрно-биологического факультета специальности «агрономии» Ержаном Ахметовым. — Новое поколение казахстанцев, которое я вижу, это самое большое достижение Казахстана, самый большой результат моего труда как главы государства. Я очень счастлив сегодня встретиться с вами и поздравляю с началом Года молодежи Казахстана, — сказал Н. Назарбаев. Президент напомнил собравшейся молодежи, что сегодня значимым изменениям подвержены все сферы жизни — образование, работа, семья и «даже то, как мы общаемся». На церемонии Нурсултану Назарбаеву предложили открыть первое в мире министерство маркетинга. Идею озвучил 23-летний менеджер творческого колледжа Yuframe Расул Абдуллаев. — В Год молодежи хотелось бы предложить вам проект под условным названием «Министерство маркетинга Республики Казахстан», миссия которого будет заключаться в ребрендинге Казахстана на мировой арене. Данное объединение может стать платформой для развития и улучшения PR-служб во всех ведомствах, — сказал он. Молодежь рассказала о своих планах. Например, об идее создать свои социальные сети, такие как Facebook и Amazon, улучшить экологию, продвигать волонтерское движение, и не бояться создавать большие семьи. Зал внимательно наблюдал за происходящим на экране. Зрители выражали свои эмоции, аплодируя и вдохновляясь примерами активной молодежи. — Молодежь — это ключевой фактор конкурентоспо-

собности страны, — отметил Нурсултан Назарбаев. Вот что об этом думает Асем Бостанбаева — председатель студенческой профсоюзной организации: — По молодежи определяют настоящее и будущее государства. Молодежь — сила нашей страны, стратегический и кадровый ресурс. Сегодня на молодое поколение делается очень большая ставка. Объявление 2019 года Годом молодежи говорит о том, что государство относится к современному поколению с доверием и поддерживает молодежные инициативы. Для нас год молодежи — это шанс проявить и показать себя, сдать экзамен на зрелость. Для государства — это возможность поддержать инициативы как отдельного человека, так и института гражданского общества. Стоит обратить внимание, что государственная поддержка современного поколения и решение молодежных проблем не закончатся с завершением Года молодежи. Это новый этап в развитии нашего государства, мы очень рады, что этот этап начинается именно с нас.

Год молодежи в университете обещает быть насыщенным на мероприятия, а мы, в свою очередь, надеемся на активность наших студентов.

Дина НУГМАНОВА,
студентка 2 курса ГСФ,
специальность
«журналистика»

интервью

Стрессам – СТОП!

Айбиби КАРИНА,
студентка 1 курса ГСФ
специальность «журналистика»

Психическое здоровье – неотъемлемая часть и важнейший компонент здоровья. Состояние благополучия, в котором находится человек и в котором реализует свои способности, может противостоять обычным жизненным стрессам, продуктивно работать и вносить вклад в развитие общества. В этом позитивном смысле психическое здоровье является основой благополучия человека.

Психика человека – необычайно пластичное и тонкое явление. Зная индивидуальные особенности человека, можно так построить свою жизнь, чтобы не только обеспечить высокий уровень психического состояния, но и дать возможность человеку осуществлять здоровый контроль над своими эмоциями, используя различные средства и методы тренировки. Несомненно, что это поможет и самому человеку лучше познать себя и оптимальным образом организовать свой образ жизни. О типах и причинах психического расстройства, а также способах борьбы с ними мы говорим с доцентом кафедры психологии и педагогики, магистром психологии Лазат Урдабаевой.

- Лазат Ерганысовна, когда психика человека начинает давать сбой?

- Правильное питание, отказ от вредных привычек, занятия спортом – все это признано непреходящими атрибутами жизни здорового и успешного человека. Но мало кто задумывается, насколько негативно на наше здоровье влияет стресс, возникающий из-за сумасшедшего ритма жизни, личных и семейных проблем, постоянной погони за карьерными достижениями, деньгами и славой. И от этого появляется один из возможно неприятных последствий стресса – нервный срыв.

- Каким образом стресс влияет на нас?

- Мы часто отмахиваемся от возникающих психологических проблем, списываем раздражение и постоянную усталость на бытовые сложности. Семейные и рабочие неурядицы действительно могут быть причиной серьезных стрессовых состояний. Если не предпринимать меры для снижения физических и эмоциональных нагрузок, результатом становится срыв. Это обострение – тот самый пик, когда нервы на пределе, организм перестает справлять-

ся с постоянным давлением и дает сбой.
- Какой тип людей больше всего подвержен таким срывам?

- Обострение нервного расстройства характерно, в первую очередь, для чувствительных, легко возбудимых людей. И встречаются они чаще у женщин, чем у мужчин. Также это может быть у людей, профессиональные обязанности которых связаны с постоянным пребыванием в напряжении, жители крупных городов, и люди, оказавшиеся в сложных жизненных ситуациях. И вот в итоге тот, кто всю жизнь был примерным семьянином и исполнительным работником, может пуститься во все тяжкие – накричать на начальника, перебить посуду в доме, ввязаться в уличную потасовку или даже реализовать мысль о суициде...

- Какими бывают признаки нервного срыва?

- Распознать обострение нервного расстройства непрофессионалу довольно сложно: оно может иметь множество различных проявлений, в том числе сходных с другими заболеваниями психики. Наиболее характерные при нервном срыве симптомы: раздражительность, плаксивость, частые смены настроения, депрессия, апатия, беспокойство, тревожность, вплоть до появления панической атаки, нарушения сна, головные боли, нарушения пищеварения, ощущение одиночества, чувство вины, даже мысли о самоубийстве...

Но следует знать, что нервный срыв может проявляться в бурной форме с ярко выраженным повышением эмоциональности: в этом случае больному и окружающим его людям гораздо проще увидеть нарушение. Однако бывает и «тихая» форма заболевания: когда человек становится апатичным, безвольным, почти не высказывает жалоб, а лишь все больше замыкается в себе.

Психические, неврологические расстройства и расстройства, обусловленные потреблением психоактивных веществ, оказывают значительное влияние на здоровье. Депрессия относится к числу крупнейших причин инвалидности во всем мире (11% всех лет, прожитых с инвалидностью, на глобальном уровне). Только на депрессию приходится 4,3% заболеваний.

- По каким причинам человек впадает в такое состояние? И каковы последствия?

- Как ни странно, лидирующие пози-

ции среди причин нервного срыва занимают вовсе не катастрофы, войны и насилие, а личные и бытовые неурядицы: разрыв с супругом, переезды, сложности на работе, финансовые проблемы. Все это провоцирует быстрый и очень большой выплеск эмоций, оставляя человека опустошенным. Также бывают периоды, изматывающие нервную систему постепенно. Чаще всего это перенапряжение на работе, хроническое недосыпание, продолжительность депрессии и повседневные стрессы, алкоголизм, наркомания, наличие генетических предрасположенностей.

Эмоции человека напрямую влияют на его физическое здоровье. Психические расстройства обычно не проходят бесследно: нарушение сердечного ритма, работа органов пищеварения, повышенное давление, головные боли. Нервный срыв может стать причиной фобий. А в некоторых случаях это приводит к наркотической или алкогольной зависимости: больной ищет расслабления и отдыха от накопившейся усталости и от тяжелой некомфортной жизненной ситуации.

К сожалению, психическим расстройствам подвержены и подростки, ведь иногда, мы, взрослые, думаем, что для детей важно, чтоб они были сыты и одеты, мир стал материальный – мы все гонимся за материальными благами, и порой забываем о простом общении, любви к детям. Поэтому, родители должны помнить и знать, что психическое здоровье несовершеннолетнего так же важно, как их физическое здоровье.

- Как не допустить нервного срыва?

- Лечение стресса может быть как с применением лекарств, так и без них.

Для начала, желательно заниматься физкультурой и дыхательными упражнениями. Нагрузка на мышцы не только позволяет выпустить пар, но и ускоряет метаболизм, что благотворно сказывается на преодолении стресса. Также можно ходить на физиотерапии, это поможет расслабиться телу и забыть о проблемах. Но лучше всего, изменить образ жизни и питание, то есть не провоцировать организм на дистресс. Нужно постараться нормализовать ритм жизни: ложиться пораньше, питаться правильно, заниматься спортом, благодаря этому снизится утомляемость, раздражительность, а также улучшится внешний вид.

Можно прибегнуть к психотерапии. Но, к сожалению, в нашей стране все еще существуют стереотипы на сей счет, мало кто согласится поделиться «самым сокровенным» незнакомому человеку, предпочитая делиться с близкими или просто ничего никому не говорить, и замкнуться в себе. Мой совет – не стоит бояться, ведь это поможет дальнейшей жизни...

К сожалению, избежать стрессов в современном мире практически не представляется возможным: они преследуют нас на работе, на учебе и даже дома. Но, пусть избежать стрессовых ситуаций не в наших силах, мы должны научиться бороться с ними, не доводить себя до нервного срыва и депрессии. А самый лучший способ – это семья, разговоры по душам, благодаря которым мы сможем обрести спокойствие, а раздражительность, страхи и тревога уйдут, если мы почувствуем себя нужными своим близким. Поэтому, больше разговаривайте со своими близкими, детьми...

Книги, которые должен прочитать каждый студент

Дина НУГМАНОВА,
студентка 2 курса ГСФ,
специальность «журналистика»

Для многих людей чтение – самый лучший вид отдыха, который расслабляет и успокаивает, развивает воображение и фантазию. Мир книг – прекрасный и удивительный. За каждой обложкой скрывается неповторимая история – со своими героями, событиями и атмосферой. Чтение расширяет эрудицию и кругозор, обогащает знаниями об истории, культуре, искусстве, науке. С начитанными людьми интересно разговаривать, потому что они легко выражают свою точку зрения, говорят правильно и красиво. Человек зрительно запоминает, как пишутся слова, и потом не ошибается при письме. Прочтение той или иной книги может серьезным образом изменить жизнь в лучшую сторону

ну, хотя немало людей, которые абсолютно ничего не читают, кроме рекламных вывесок и этикеток на газировке.

И вот, когда всё будто остановилось и замерло, самое время взять в руки хорошую книжку.

«Маленький принц» Антуан де Сент-Экзюпери

Повзрослев, люди начинают думать, что они утратили что-то ценное и важное. И, для того чтобы это найти, нам необходимо читать и перечитывать такие книги, как «Маленький принц», уметь понимать заложенный в них смысл, а потом пытаться воплотить его в жизнь.

«Преступление и наказание»

Фёдор Достоевский.

В своей книге про Раскольникова, он не пытается рассказать обо всём и сразу: бедный студент и убивает беззащитную старушку, ростовщицу. На первый взгляд, мораль этого произведения состоит в том, что наказание всегда постигнет преступника. Но если посмотреть глубже, то становится понятно, что главный герой проиграл чувству вины, которое возобладало и свело на нет все попытки уйти от наказания.

«Над пропастью во ржи»

Джером Сэлинджер

Книга Дж. Сэлинджера считается культовой не только в англоязычном мире. Ее переводят, читают и перечитывают до сих пор во всём мире. Причём, читать этот роман можно в любом возрасте: подросткам она расскажет одно, а взрослым – совсем другое. Книга о том, как непросто живётся подростку. И неважно, в какое время. Бунт, максимализм, одиночество и страх непонимания — через все это проходил каждый человек, именно поэтому произведение стало близко и понятно миллионам читателей по всему миру.

«Красное и черное»

В этой книге есть простой аристократизм, легкая надменность и долгое послевкусие. Главный герой – Жюльен Сорель, бедный рабочий из небольшого городка, но с большими амбициями. Свообразная смесь Онегина и Раскольникова. Его прелесть в том, что он вызывает споры. Кто-то ненавидит его с первых же глав, кто-то над ним смеется, а кому-то нравится его юношеский максимализм, но в результате каждый из нас начинает переживать за его судьбу, которая одарила его множеством приключений. Этот роман – огромный пласт для размышлений любому заинтересованному хоть в чем-то читателю.

«Мартин Иден» Джек Лондон

Хорошая мотивационная шпаргалка тем, кто думает, что он никогда ничего не добьется в своей жизни. Актуально не находите? Герой романа Мартин и сам так думал, но кому мешает само-

уверенность, если она действенна? Его главная цель – писательство. Но сам он далеко не богат, его рассудок прекрасно понимает, что ему будет не так легко, как господам из высшего общества. Но все больше совершенствуясь, он проходит через тернии и приходит к звездам. Но всегда ли звезды ведут к тому, чего ты действительно ждал? Эта книга учит рассуждать о пропасти социального неравенства, о важности ценностей, да и вообще о предназначении человека в этом огромном мире. Мартин Иден есть в каждом из нас. Не стоит недооценивать себя!

«Превращение» Франц Кафка

Кафка — писатель сложный, мрачный. Юной девушке полюбить его книги непросто. Но попробовать надо. Новелла «Превращение» — абсурдистский памфлет на тему человеческого одиночества. Если оставить в стороне модернистские шалости автора и сосредоточиться на сути, понимаешь, что это все про жизнь, про иллюзорность любви, про уродство и одиночество каждого.

Книги, как верные товарищи, делятся опытом и отвечают на волнующие вопросы. Человек, который любит читать и размышлять о прочитанном, никогда не соскучится от безделья и одиночества. К своей чести могу сказать, из вышеназванных книг прочла все, кроме одной. В ближайших планах осилить «Красное и черное» Стендаля.

Дипломдық жұмыс білімнің көрсеткіші ме?

Жамал ШӘУКЕНҚЫЗЫ,
ГӘФ Журналистика мамандығының
4 курс студенті

Уақыттың тегершігі тоқтаусыз айналыста. Бір сәт өткенді еске алып көрейікші. Кең аудитория ішінде ботадай көздері мөлдіреп оқытушысын күтіп отырған бір топ 1-курс студенттері. Айналаға жалтақтай қарап, танық көрінген дүниелерді есте сақтауға тырысып, көзбен шолып отыр. Қызығы мен қиындығы қатар жүретін студенттік кезеңге басқан алғашқы қадамдары. Мұндай қобалжуды биылғы төртінші курс студенттері біздер де өткіздік. Осы сәт күні кеше ғана болғанай еді. Биыл міне қызылды-көкті дипломдарымызды қолымызға алып, білім алған саланың толыққанды маманы атанып, қарбаласып жатқан үлкен өмірге қадам баспақпыз. Әуелі әрбір түлектің алдында сол дипломды абыроймен қорғап шығу мәселесі тұр. Жалпы менің түйгенім - дипломдық жұмыс дегеніміз ол жоғарғы оқу орнындағы жылдар бойы алған білімнің қортындысы, маңызды көрсеткіші. Сондықтан аталған мәселеге асқан жауапкершілікпен қарап, тыңғылықты іздеу жұмыстарын жүргізу керек. Кей студенттер өз күшіне сенсе, енді біреулері дипломдық жұмысын ақшаға сатып алады. Сонда дипломдық жұмысты сапалы білімнің көрсеткіші деп айтуға болады ма?! Анықтап көрейік...

Дипломдық жұмыс қалай жазылады?

Қазақстанның жоғарғы оқу орындарына қатысты министрлік бекіткен ереже бойынша, гуманитарлық мамандықта оқитын студенттер кем дегенде 60 бет, ал техникалық ғылым саласында оқитын студенттер 30 бет диплом жазуы тиіс. Ал магистрлік диссертация кем дегенде 80-120 бет болуы керек.

Жұмыс барысы тақырып таңдаудан басталады. Көптен бері көкейіңізде жүрген тақырыпты, я болмаса оқытушылар тарапынан ұсынылған тақырыптардың арасынан өзіңіздің жаныңызға жақынын таңдап алу қажет. Арнайы бекітілген жетекшімен ақылдасып, таңдалған тақырып бойынша жоспар құрылады. Жүйелі ойластырылған жоспар - дипломдық жұмыстың сәтті шығуының кепілі екенін ұмытпаған абзал.

Ары қарай жауапты кезең. Тақырыбыңыз бойынша ізденіс жүргізу, зерттеу жасау, ақпарат жинау және мәлімет жетпеген жағдайда шетелдік басылымдармен жұмыс жасау. Жинақталған мәліметті өңдеп, өзіңше көркемдеп, оқытушылар мен комиссия мүшелерінің алдында қорғауға дайындалу қажет. Осыншама ақпаратты жүйелеп, жинақтап, 10 минуттың ішінде өзекті ойды жеткізе білу қиынның қиыны-ақ. Бұл кезде технология көмекке келеді. Жұмысымыздың тоқетерін слайдқа саламыз. Слайд көз тартарлықтай болуы ләзім.

Сонымен қатар дипломдық жұмыстың басты критерийлерінің бірі - ғылыми жанашылдық. Сондықтан бұрын-соңды естімеген танық ақпараттарды атап өтуге тырысыңыз.

«Диплом жазып беремін..»

Соңғы курс студенті атанып, дипломдық жұмыс жазатын уақыт таяған шақта осындай ұсыныстарын алға тастайтын «кәсіпкерлер» алдыңнан қос-қолдап шығады. Көшедегі жарнама парақтары, аялдамадағы жапсырмалар, одан қалды әлеуметтік желіде іздеп жүріп қосылатындары және бар. Кейбір студенттердің іздегенге сұраған деп келісе кетері әбден мүмкін. Алайда, жазылатын жұмысыңыз талаптарға сай бола ма немесе антиплагиаттан еш кедергісіз өте ме деген орынды сұрақтар туындауы керек.

Осы орайда қаламыздағы дипломдық, курстық жұмыстарды қазақ және орыс тілдерінде жазуға машықтанған «Бағлан» агенттігінің басшысын сөзге тартқан болатынбыз. Ол кісінің аталмыш кәсіппен айналысып жүргеніне биыл тура 10 жыл болыпты. Қостанайлық студенттерден бөлек Қазақстанның басқа да облыстарынан, одан қалды алыс-жақын шет елдерден де тапсырыстар түсетіндігін айтады.

Бір дипломдық жұмысты толықтай жазып бітіру үшін кем дегенде 1 ай, ары кетсе 2

Антиплагиат деген не?

Аталмыш сұраққа жауап алу үшін ең алдымен бәрімізге белгілі «уикипедияның» біліміне жүгіндік. Онда: «плагиат (лат. plagiatio — ұрлау, ұрлық) — басқа автордың әдеби немесе ғылыми туындысын иемдену, шығарма үзінділерін өз еңбегінде авторын көрсетпей пайдалану»,- деп көрсетілген.

ай уақыт кетеді. Көбіне өз мамандығы бойынша жұмыс істемейтін, отбасын құрған, баласы бар студенттер жаздыртады екен. Бағалары әр түрлі. Кемінде 30 мың теңге, тақырыптың күрделілігіне байланысты 60 мыңға дейін жетуі ықтимал. Бірақ «дайын астың иелерін» мұндай бағамен қорқыту мүмкін болмай тұр. Дегенмен бұл әрекетті өз-өзіне жасалған қастандық деп есептейтін студенттер қатары да аз емес. Олардың ойынша дипломды біреуге жаздыру – төрт жыл оқыған уақыттың зая кеткенінің белгісі. Расында да жоғары оқу орнында бірнеше жыл білім алып, бір дипломдық жұмысты өз бетінше жаза алмауы өкінішті, әрине. Ал келесі кезең – авторлық құқықты сақтау немесе антиплагиат деп аталады.

Демек, плагиат дегеніміз ұрлық жасаудың бір түрі, біреудің терлеп-тепшіп жазған еңбегін меншіктеп алу. Бұл ұзақ уақыт аралығында көптеген кітаптарды оқып, қиналып ізденгеннен әлдеқайда оңай көрінуі мүмкін. Алайда, «ұрлық түбі – қорлық» деген аталы сөзді ұмытпағанымыз жөн. Ал «анти» сөзі латын тілінен аударғанда қарсы немесе кері деген мағынаны береді. Яғни, антиплагиат сөзі - біреудің жұмысын ұрлауға қарсылық деген сөз. Мұны тексеретін арнайы бағдарламалар бар. Бүгінгі таңда бұл жүйе компьютердің көмегімен жүзеге асып отыр. Әуелі жазылған жұмыс арнайы бағдарламаға жүктеледі, кейін мәтіннің қордағықұжаттармен сәйкестігі тексеріліп, нәтижесі экран бетіне шығарылады. Солай жұмысыңыздың аталмыш тексерістен

өткені, не болмаса өтпегені анықталады.

Біздің Ахмет Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университетінде де антиплагиат жүйесі осылай жұмыс істейді. Бір ерекшелігі, әрбір оқу орны студенттердің дипломдық жұмыстарын тек өз мәліметтер қорымен сәйкестендіреді. Қойылатын басты талаптардың бірі – мәтіннің антиплагиаттан кемінде 75 пайызбен өтуі.

Егер екі студент бір тақырып аясында жазатын болса, жұмысты жазып шығу бірқатар қиындық туғызуы мүмкін. Себебі, пайдаланатын әдебиеттер тізімі мен қарастыратын мәліметтер базасы бір. Мұндай жағдайда ұқсас тақырыптарды алмаған дұрыс дейді оқытушылар. Бұрын-соңды қорғалмаған жұмысты жазу әлдеқайда жеңіл болары анық.

Плагиаттың жазасы қандай болмақ?

Жазасы бар ма деп шошып кетпеңіз. Біздің елімізде аталған жағдайға қатысты қылмыстық жаза жоқ. Алайда Заң бойынша бір жыл ішінде бір тақырыпты екі рет қорғауға тыйым салынған. Бір қызығы, шетелде плагиат туралы шағым сотта қаралады екен. Ал жазасы халықаралық нормаларға сай материалдық, моральдық шығынды өтеу, тіпті бас бостандығынан айыруға дейін барады.

Азаттық порталының мәліметтеріне сүйенсек, АҚШ-тың кейбір штаттарында студенттік эссе, курстық және дипломдық жұмыстарды, диссертацияларды, есептер мен оқу барысындағы

басқа да жазбаларды сатуға заң жүзінде тыйым салынып, заң бұзған адамдарды сот арқылы жазалау қарастырылған.

Шындығына келсек, дипломдық жұмыс жазуға қажетті деректерді кітаптан емес, интернеттен көшіріп алатындардың қатары көбейіп барады. Плагиаттық жасап, басқа біреудің шығармасын иемденіп, еңбегін пайдаланған адам авторлық құқықты бұзғаны үшін заң алдында жауапқа тартылуы тиіс.

Қорыта айтарым: дипломдық жұмыс студенттің білімінің көрсеткіші емес. Бұл менің жеке ойым. Алайда жоғарыда атап өткен плагиат мәселесін әр тұлғаның арына қалдырған дұрыс. Жалған ғылымның соны не болары белгілі. Біздің елімізде де осы мәселеге қатысты заң жобасы қарастырылса, жақсы-ақ болар еді.

выставка

Природы светлая душа

Виктория АВГУМБАЕВА,
студентка 2 курса
ГСФ
специальность
«журналистика»

В отделе изобразительного искусства Костанайского областного историко-краеведческого музея открылась 11-я персональная выставка члена Союза художников РК, Лауреата премии «Казына» костанайского Клуба меценатов Натальи Халифаевой «Природы светлая душа». На юбилейной выставке автора представлены 100 произведений: пейзажи, портреты и натюрморты. Главный предмет вдохновения автора - природа, ее красота, уникальность и совершенство.

Персональная юбилейная выставка Натальи Халифаевой «Природы светлая душа» будет работать в течение месяца.

Наша героиня - из молодого поколения, на её творческие традиции повлияло творчество местных художников. Она прошла творческий путь от освоения росписи подносов и техники батик. Но основным увлечением ее

плечами художницы более 90 пейзажей и натюрмортов, но это еще далеко не предел. Как признается сама Наталья, писать картины на традиционную тематику ей очень нравится. - Когда успела написать все эти картины? Ночью, пока дочь спала, - смеется Наталья Халифаева. - Вставала в 5 часов утра и начинала работу. Например, последние 15 картин написала на одном дыхании практически за 2 месяца. Это что-то сродни творческому порыву.

Невооруженным взглядом можно заметить, что большее количество картин посвящены деревьям разных видов.

- Почему деревья, а не люди? - задает вопрос и

фантазий. Новые работы художница привезла из Аулиекольского района, сосны-то везде разные везде как оказалось. В Карабалыке, например, в Веренском бору могучие необъятные стволы с пышными кронами, как из фильма. В своей живописи Наталья - поэт и романтик, поэтому ее пейзажи, передающие красоту и величие родных мест, воспринимаются как поэтические произведения. В них есть все: весеннее пробуждение природы, яркое благоухание лета, сияние осени, свежесть снежной зимы. Работы автора всегда находят своего зрителя. Наполненные светом и воздухом, по-

стала живопись, которая и представлена на ее выставке. Наталья Халифаева живописью занимается давно. По ее словам любовь к творчеству ей привили еще в детстве, в мир искусства ее привел дедушка, а рисует Наталья с семи лет. В Костанайе ее картинные выставки стали делом традиционным. Но эта для нее особенная - накануне художница отметила свой юбилей. Ей исполнилось 50.

Произведения Натальи Халифаевой проникнуты трепетом и лиризмом. Вдохновением для костанайской художницы прежде всего является природа Казахстана. В своей живописи Наталья передает красоту и величие казахских степей, весеннее пробуждение природы, благоухание лета, сияние осени и свежесть зимы. За

сама же на него отвечает. - Есть на моих картинах и люди. Я работала для выставки «Женский портрет», написала дочек и ещё портреты женщин. Есть те художники, которые специализируются на этом. Но это не моя чашка чая! Портреты, люди, кони - ниши заняты. Хотя, когда «наемся» пейзажей, возьмусь за другое. Мне всё мало и мало. Семью я уже всю отработала - и муж, и дочка есть на холстах, и автопортрет тоже имеется.

Наталья также говорит о том, что в Костанайской области есть такие красивые места, просто живопись природная. Когда рисуешь определенное место, всегда нужно стараться, чтобы получилось узнаваемо. А это сложнее, чем пейзаж из собственных

строения на тонких цветовых нюансах, они покоряют своим эмоциональным звучанием. Произведения Натальи Халифаевой проникнуты широким диапазоном мыслей и чувств, одухотворенностью образа, трепетом и лиризмом. Для художника главное - выразить живое, настоящее чувство, остановить мгновение и заставить зрителей пережить те же эмоции, и увидеть мир его глазами.

Гости выставки даже после окончания выставочного часа еще долго не расходились. Ведь каждый из них побывал не только в творческой атмосфере, но и оказался в приятной компании, которая понимает и ценит искусство.

специальный репортаж

ССГПО: увидеть своими глазами

Автор и фото: Зината КУЧЕКПАЕВА,
студентка 2 курса ГСФ
специальность
«журналистика»

В декабре студенты кафедры истории юридического факультета в рамках изучения дисциплины «краеведение» под руководством кандидата исторических наук, доцента Айбека Шалгымбекова, выехали на экскурсию в одно из подразделений ССГПО в город Рудный. А чтобы запечатлеть все на память студентам специальности «журналистика» было предложено выехать вместе с группой, чтобы снять специальный репортаж. К сожалению, снять на камеру не удалось, так как производство это закрытое, но кое-что студентам все-таки удалось увидеть, и зафиксировать на фотоплёнке и изложить увиденное и наши впечатления в газетном репортаже.

Нужно сразу отметить, что эта поездка состоялась благодаря личной инициативе и личным связям преподавателя, как говорилось выше, предприятие это закрытое, экскурсии подобного рода для студентов проводятся очень редко да и то лишь в том случае, если это будущие специалисты этой отрасли. Но жить в Костанайе, и не побывать на предприятии, которое славится не только в республике, но и далеко за пределами Казахстана, это на наш взгляд, нонсенс. Нам к счастью, пришлось многое увидеть своими глазами.

Соколовско - Сарбайское горно-обогатительное производственное объединение или ССГПО - флагман Казахстанской горнорудной промышленности, который уже на протяжении 60 лет добывает и перерабатывает железную руду. Месторождение было открыто в 1954 году совершенно случайно. Пролетая над урочищем

Сарбай, летчик Сургутанов обратил внимание на стрелки компаса, которые все время отклонялись. Спустился три месяца здесь провели разведку и подтвердили, что есть большая руда. Именно здесь днем и ночью работает слаженная команда горняков, шахтеров, инженеров, обогатителей, автомобилистов, железнодорожников и многих других, благодаря которым добывается железная руда. ССГПО является крупнейшим в мире предприятием по обогащению железной руды, создавая сильнейший продукт для металлургической промышленности.

Знакомство студентов с производством началось на смотровой площадке Сарбайского карьера. Перед нами открылась потрясающая панорама, и конечно же, все студенты, возмужавшие огромными масштабами карьера, потянулись за своими смартфонами, чтобы запечатлеть на камеру. Удивительно, насколько безграничны возможности человека, признаются студенты. Безустанная работа нескольких десятков тысяч человек сделали это предприятие одним из лидеров черной металлургии Казахстана. Сотрудники ССГПО занимаются разведкой и освоением огромных запасов железорудного месторождения. Объединение добывает в год 40 000 000 млн тонн железной руды.

Следующим пунктом стала фабрика рудоподготовки и обогащения. В целях безопасности перед входом в цех студентам выдали каски. Производственный мастер Алексей Давыдов провел экскурсию: познакомил студентов с современным оборудованием и новейшими технологиями. В цеху, в котором мы побывали, производят окатыши и концентрат. Окатыши - это

круглые комочки измельченной руды, а концентрат - это уже готовый продукт в сухом виде. Завод работает в круглосуточном режиме и непрерывно поставляет высококачественный продукт. Железорудный концентрат является основной продукцией фабрики и экспортируется в Россию и Китай, а также потребляется и в Казахстане.

Далее студенты посетили учебный центр подготовки кадров ССГПО, где проходят подготовку специалисты предприятия. Интересным для студентов стало услышать о таком проекте, который называется «Lean Academy». Он призван помочь сотрудникам снизить производственные потери, обучаясь на макетах. Тренируясь на них, работник может совершить ошибку и легко её устранить, нежели чем на реальном оборудовании. Студенты отметили, что это очень эффективное обучение, которое повышает качество знаний и навыков, которые можно применить их на практике.

Поездка на ССГПО оставила у студентов - историков массу положительных эмоций, ребята были впечатлены экскурсией и благодарили своего преподавателя А. Шалгымбекова, что решил отвлечь их от скучных лекций, и познакомил их с легендарным месторождением. Сам А. Шалгымбеков признается, что ему самому больше нравятся практические занятия, ведь они очень важны в процессе обучения. Экскурсия на предприятие способствует расширению представлений обучающихся о профессии, а также выполняет воспитательную функцию, прививает уважение к тяжелому труду рабочих посредством знакомства с трудовыми традициями предприятия.

Бір шаңырақ аясында

**Гүлшар БАҚЫТЖАН,
ГӘФ Журналистика
мамандығының 2 курс
студенті**

Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев биылғы Жолдауында: «Жастар мен отбасы институтын кешенді қолдау – мемлекеттік саясаттың басымдылығына айналуы тиіс. Жастардың барлық санатын қолдауға арналған шараларды толық қамтитын әлеуметтік сатының ауқымды платформасын қалыптастыру керек. Келесі жылды Жастар жылы деп жариялауды ұсынамын», – деді. 24 қаңтар күні А.Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университетінің конференция залында Елбасы жолдауын қолдау және талқылау мақсатында «Бір шаңырақ аясында» атты дөңгелек үстел өтті. Дөңгелек үстелге гуманитарлық-әлеуметтік және ақпараттық-технологиялар факультеттерінің 2-3-ші курс студенттері қатысты. Сондай-ақ философия ғылымдарының кандидаты, доцент Қалқаман Жакып жастар туралы, «Жастар жылының» маңызы жайында біраз ойлар мен бөтуалы пікір айтты. Жиында Елбасымыз Нұрсұлтан Назарбаевтың Үкіметке тапсырған Жастар жылында жүзеге асуы тиіс 4 бағыты сараланды.

Кейінгі толқын үшін жасалып жатқан мүмкіндік аға буын өкілдерінің де көңілінен шығып жатыр. Бұл төрт бағытты көрсетіп өтер болсақ: Алғашқысы – жұмыс істейтін жастарды баспанамен қамту. Президент пәрменімен енді жылына кем дегенде 1 мың пәтер жастар үшін салынатын болды. Жалдамалы үйлер Астанада, Алматы мен Шымкентте бой көтермек. Баспана мәселесі шешілсе, білікті жастар жұмыс іздеп шарқ ұрмайды. Қалаған қалаға барып, қызмет қыла береді. Ол үшін жастарды жаппай еңбекпен қамту қажет. Елбасы біздің елде жұмыс көп, тек мамандар тапшы екенін айтты. Сондықтан күрмеуі көп осы мәселені дереу шешуді тапсырды. «Тығырықтан шығар жалғыз жол – жастарды кәсіпкерлікке баулу», – деді. Бұдан былай «Бизнестің жол картасы-2020» бағдарламасы бойынша берілетін грант саны тағы 2 есеге ұлғаяды. Жастар кәсіпкерліктің қырсырын меңгереді. Ол үшін бюджеттен 32 млрд теңге бөлінбек. Бұл – Үкіметке жүктелген екінші міндет. Табысты еңбек ету үшін сапалы білім алу қажет. Президент мұны да қаперге салды. Мемлекет басшысы 5 әлеуметтік бастама аясында білім гранттарының саны 20 мыңға көбейіп, жатақханалардағы орын саны 75 мыңға артатынын айтты. Одан бөлек, «әр өңірдегі жоғары оқу орындарының тым құрығанда біреуі Назарбаев университетімен иық тірестіре алатындай болуы керек», – деді. Техникалық мамандықтар да назардан тыс қалмауы тиіс. Жас ғалымдар да қашанғыдай қатардан қалмайды. Нұрсұлтан Назарбаев өнертапқыштардың өрісін кеңейтіп, ғылымға терең бойлағандарға қолдау көрсетуді тапсырды. Үкіметке жүктелген үшінші міндет те осы. Ол үшін ел қазынасынан жыл сайын 3 млрд теңге бөлінетін болады. Президенттің төртінші пәрмені – ерікті жастарға көңіл бөлу. «Қарттарға қарайласып, мүгедек жандарға қол ұшын созған олардың еңбегі ерен», – деді Елбасы. Президент қазақтар үшін үй болмағанын айтып, жетімдерді жәуентдетпеу керектігін алға тартты. Ол үшін жастарды мектеп кезінен тәрбиелеу қажет. Болашақ аналардың да, әкелердің де жауапкершілігін кейінгі буынға ұғындырумыз тиіс. Сол кезде ғана шаңырақ шайқалмайды, берік ірге қалыптасады. Жастар – ХХІ ғасырдағы Қазақстанның тұрақты дамуының кепілі болғандықтан, Нұрсұлтан Әбішұлының жыл сайынғы халыққа Жолдауын мұқият тындап, ұжымда талқылау мен үшін, дәстүрге айналған деп айта аламын. Себебі Елбасының әрбір сөзінде мән-мағына бар екендігі барлығымызға айқын дүние. «Ел ертені – тәрбиелі жастар мен білімді ұрпақтың қолында», сондықтан Елбасының салиқалы саясатының арқасында жастарға мемлекет тарапынан үлкен көңіл бөлініп, барлық қажетті жағдай жасалуда. Жастар жылы 2019 жылға ғана бекітілгенмен жастар саясаты, жастар ісі жыл сайын қыза түспек. Өйткені бұл бағдарлама кейінгі толқын үшін игі бастама болары хақ. Алдымыздағы жоспарларды іске асыруда қашанда Елбасы саясатының төңірегінде топтасып, еліміз үшін аянбай тер төгуде белсенділік танытып, үкілеген үмітіміздің жетістігіне марқаятын шаққа жетерміз және бүгінге дейінгі жасалған оңды істердің нәтижесіне үнілсек, солай бола-рына сеніміміз мол! Ойымды Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың мына бір сөзімен түйіндегім келеді: «Еліңнің ұлы болсаң, еліңе жаның ашыса, азаматтық намысың болса, қазақтың мемлекетін нығайтып, көркеюі жолында теріңді төгіп еңбек ет. Жердің де, елдің де иесі екеніңді ұмытпа!».

Жуырда ҚМУ-де дәстүрлі «ИННОВА-2019» ғылыми-әдістемелік конференциясы өтті. Конференция жұмысы Қазақстандағы білім берудің заманауи мәселелері мен бәсекеге қабілетті маманның жаңа моделінің инновациялық көздерін талқылауға бағытталды. Конференцияға тек біздің университеттің ғана емес, сонымен қатар Ө.Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің және Н.Ф.Қатанов атындағы Хакас университетінің оқытушылары, докторанттары мен магистранттары қатысты. «Өзгермелі әлемдегі білім: жасыл дағдылар», «Жанарғылған білім беру жағдайындағы ЖОО-дағы инновациялық технологиялар», «Рухани жаңғыру» бағдарламасы шеңберінде экономикалық білім беруді жаңғырту», «Жаңа гуманитарлық білім «Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» - осы және өзге де өзекті тақырыптар пленарлық отырыста талқыланды.

ИННОВА-2019

Сондай-ақ 3 секцияның жұмысында «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 оқулық», «Қазақстанды цифрландыру: білім берудегі АТ-технологиялар», «Әдістемелік идеялардың On-line панорамасы» жобасы шеңберінде аударылған оқулықтарды білім беру процесіне енгізу туралы сөз қозғалды. Сонымен қатар мамандарды дайындаудағы кептілді оқытудың құзыреттілік тәсілі мен Эразмус+ сияқты халықаралық бағдарламаларға қатысу арқылы жоғары білімнің әлуетін арттыру тәжірибесі өңгіме өзегіне айналды. Секциялар мен дөңгелек үстелдерде мазмұнды баяндамалар ұсынылды, конференцияға қатысушылар жұмысқа белсенді қатысты, түрліәдісте мелік жаңалықтарды зерттеуге, білім берудің өзекті мәселелерін талқылауға қызығушылық танытты. Конференцияда қаралған баяндамалардың электрондық жинағы жарияланатын болды.

Өлеңнің кені - ақылдың бегі

**Жамал ШӘУКЕНҚЫЗЫ,
ГӘФ Журналистика
мамандығының 4 курс
студенті**

Қазақтың маңдайына біткен шоқтығы биік тұлғалар аз емес. Солардың бірі де бірегейі, Тобыл топырағының талантты тумасы, Алаш жұртына аты мәшһүр – Ақылбек Шаяхмет. Бүгінде тау тұлғалы ағамыз - ақын, жазушы, публицист, драматург, көсемсөзші-журналист, Әлем халықтары жазушылары одағының мүшесі, ҚР мәдениет қайраткері, Қазақстанның құрметті журналисі сынды мәртебелі атақтарға ие. Қағазын жолдасына, қаламын сырласына балаған Ақылбек Қожаұлының шығармашылық жолда жүргеніне биыл 53 жыл толып отыр. Жақында қаламыздағы Елубай Өмірзақов атындағы облыстық филармония төрінде ағамыздың әдеби-сазды кеші өтті. Өзгеше форматта. Ақынның өзі айтқандай, шығармашылық кеш әдеттегідей мерейтойға орай емес, қалың оқырманның сұранысы бойынша ұйымдастырылды. Ағамыз кеш басында қолына микрофон алып, әуелі қызыл шұнақ аязға қарамастан жиналған

жыр сүйер қауымға шексіз ризашылығын білдірді. Артынша: **Жалғанға жалпақ жарығын таратқан Алла, Тіліме тәтті балды да жалатқан Алла, Құлына мына көз салшы, Жаратқан Алла, Аузыма жақсы сөз салшы, Жаратқан Алла!**», – деген жырымен сөзін жалғап, шығармашылығы мен сусындауға келген оқырмандарына көсіліп өлеңдерін оқыды. Әдеби кеш барысында қаламгерді облыстық мәдениет басқармасының басшысы Ерлан Қалмақов құттықтап, ол кісінің ел мүддесі жолында сіңірген еңбегін, өңірміздің өнбегіне қосқан айрықша үлесін атап өтті. Республикамыздың өзге де аймақтарынан арнайы келіп, ақынға ізгі тілектерін білдіріп, сый-сияпаттарын табыстағандар аз болмады. Мәселен, сонау Алматыдан ат терлетіп келген Халық Қаһарманы Сағадат Нұрмағамбетов атындағы қордың өкілі, «Қазақ» газетінің бөлім меңгерушісі Қали Қамбаров Қазақстан Жазушылар Одағының төрағасы Ұлықбек Есдәулеттің құттықтау хатын табыстады. Одан бөлек, Мемлекет және қоғам қайраткерлері Кенжебек Укин, Ысқақ

Есіргепов, белгілі ақын Жолбарыс Баязид ағалық ізгі тілектерін білдірсе, замандастары мен інілері – Бағытұр Дәндібаев, Қазақстанның Еңбек Ері Сайран Бұқанов, кәсіпкер Тұрсынбай Сәдуақасов Алматы облысының әкімі Амандық Батоловтың атынан шапан жауып, сый-тартуларын жасады. Одан бөлек, ерөн еңбегі үшін Таран және Қарабалық ауданы әкімдерінің алғыс хаттары да табысталды. Айтпа кетер ерекше жайт, кешті бастан-аяқ ақынның немерелері Бекзат Ақылбек пен Әмина Ақылбек жүргізді. Сондықтан болар жиналған қауымға айрықша әсер қалдырды. Кеште ақынның өлеңдерімен қатар, мәтініне жазылған әуезді әндері де шырқалып, өзгеше рең берді. **Бұлбұл құстың сайрағаны әдемі Қозы-лақтың ойпағаны әдемі Ақ боз атын ерттеп мініп атамның Қойды өріске айдағаны әдемі.** Бұл өлең жолдарын білмейтін адам кемде-кем шығар, Заттыбек Көпбосынұлын танытқан "әдемі" әнінің сөзі. Ал осы әсем әннің сөзін Ақылбек ағамыздың жазғанын біреу білсе, біреу білмес. Ақынның жырларына

жас балдырғандардың да қызығушылықтары басым. Ол белгілі де. Себебі, ағамыз балалармен жасөспірімдерге арналған 15 кітаптың авторы. Кеш барысында жас оқырмандар да қапы қалмады. Балабақшаның кішкене тәрбиеленушілері Ақылбек Қожаұлының жырларының үзіндісін жатқа оқып, аталарының ақ батасын алды. Жанына рухани азық алған жұртшылық әдеби-сазды кештің иесіне шексіз ризашылықтарын білдіріп, кимай-қимай тарқасып жатты. Екі сағат көлемінде өткізілгенмен, уақыттың аздық еткенін айтқандар да болды. Бұл ағамыздың шығармаларының жүректен-жүрекке жететіндігінің

бұлтартпас көрінісі емес пе. Кезінде Ғафу Қайырбек-овтың өзі: **“Білмеймін, бұл дүниеда ақын көп пе? Шығарған даңқыменен атын көпке. Қашанда, туган топырақ, сені іздемем, Ғажайып, кездесемін Ақылбекке. Рахмет, ақын бауырым, ұмытпаспын, Сенің де көкірегіңнен шығып тасқын, Ұмтылған кең далаға толқындарың Теңіз бол, сонда озіңмен иықтасын”**, – деп ақын шығармашылығына жоғары бағасын беріп кеткен. Ақылбек ағамыздың қай туындысын оқып көрсеніз де, түбінде бір

терең философиялық пайым жататындығын ұғынып, өмірдің тасада қалып жатқан көріністерін аңғарсаңыз. Өзінен де, сөзінен де өзеннің тұнығындай сабырдың, таусылмас қарапайымдылығын жарқын көрінісі байқалады. **Өлең менің бобегім, іште жатқан шемемім Тамырынан алады тіршілікке керегін Қызуымен денейің, жсалынымен өлеңің Жаурап жүртімді жылытайы деп едім,** – деп жырларымен халықтың жанын нұрға бөлеп жүрген қаламы қарымды қаламгер ағамызға ұзақ ғұмыр, зор денсаулық тілей отырып, әлі де жазар, айтар дүниелеріңіз көп болсын дегім келеді.

Ғылымға күштар зейінді студент

«Талаптан да білім мен өнер үйрен, Білімсіз, өнерсіз болады ақыл тұл...»-деп жырлаған Шәкәрім Құдайбердіұлы. Уақыт өтіп, заман өзгерсе де бұл сөздің мәні өзгерген емес. Сондай талапты, білім мен өнер қуған жастар үшін 2010 жылдан бері ҚР-ның Тұңғыш Президенті – Елбасы Қорынан шәкіртақы бөлінуде. Елімізде жыл сайын 80 студент Елбасы қорының стипендиясы атанады. Биыл да 80 грант бөлініп, оның 42-сі ғылым саласындағы мамандықтарға арналса, ал 38-ін өнер, спорт саласында білім алып жатқан үздіктер иемденген.

Қордың стипендиясы конкурсы өткізу нәтижесі бойынша тағайындалады. Өзіндік талаптары да бар. Үміткерлер кемінде екі курсты сәтті аяқтап, оқу үлгерімі бойынша жоғары көрсеткіштерге ие болулары қажет. Университеттің шығармашылық, қоғамдық өміріне белсенді қатысып, ғылыми-зерттеу бағытында жетістіктерінің болуы шәкіртақы алу мүмкіндігін арттырады. Сол талаптарға сай келіп, үздік атанған студенттердің бірі – Ахмет Байтұрсынов атындағы ҚМУ-нің ветеринария және мал шаруашылығы факультетінің 4-курс студенті Ұлан Зейн.

Білімге күштар Ұлан 1-курсан бастап ғылыми-зерттеу жұмыстарымен айналысып, түрлі байқауларға қатысып келеді. Мысалы, 2015 жылы «История научного стиля» атты еңбегімен студенттер арасында өткен ғылыми жұмыстар конкурсында 1 орынды иеленген. Ал, 2016-2017 жылда-

ры «Национальная культура в условиях трехязычного образования» және «Обучение культуре страны изучаемого языка как основа успешной межкультурной коммуникации в будущем» еңбектерімен түрлі конференцияларға қатысқан және Ахмет Байтұрсынұлының 145 жылдығына орай ұйымдастырылған «Заманауи студенттік ғылымның өзекті мәселелері және шешу жолдары» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференциясында «Жаңа туғаннан кейін суық жағдайда үйшіктерде өсірілетін сүтті бағыттағы бұзаулардың өсіп-даму ерекшеліктері» зерттеу еңбегін қорғаған болатын.

Ғылымнан бөлек өзге елдердің мәдениетін танысып, оларды зерттегенді де Ұланның жаны сүйеді. Қостанай қаласындағы Қостанай-француз мәдени орталығында ұдайы өтетін шаралардың белсенді қатысушысы болып жүріп, француз тілін үйреніп алды. Одан басқа орыс, ағылшын, литва тілдерін де меңгерген.

Білімді жанына жақын еткен талапты студент 2017-2018 оқу жылының күзгі семестрінде ҚР Білім және ғылым министрлігінің академиялық ұтқырлық бағдарламасы бойынша, ашық конкурс нәтижесінде жеңіп алған грант арқылы Литва Республикасының Каунас қаласындағы Александрас Стульгинскис университетінде білімін жетілдіріп қайтты. Оқып қана қоймай сол елдегі ҚР-ның консулдығында өткен мәдениет фестивалінде волонтерлік қызметтерде болды. Ұлан мұнымен тоқтап қалмақ емес, әлі

де білімін толықтырып, өзін-өзі дамытсам дейді. Талапты жастың болашаққа жоспары мен өзге де қырлары жайында білмек оймен Елбасы Қорының стипендиясын өңгімеге тарттым:

- Ұлан, сізді ҚР-ның Тұңғыш Президенті қорының стипендиясы атануыңызбен құттықтаймын! Бұл шәкіртақыны ұтып алуға тілек білдірушілер көп болды, бірақ жеңіске оза шапқандар жетті. Жалпы іріктеу қалай өтті? Өзіңізге сенімді болдыңыз ба?

- Рахмет! Негізі мінсіз кандидаттың сипаттамасы жоқ. Өйткені, үміткерлер әр қилы саладан, түрлі өңірлерден, ұлт өкілдерінен болғандықтан нақты ұтуға мүмкіндік беретін қасиеттер бар деп айта алмаймын. Барлық талапты студенттерге конкурста қатысып көріңіздер деймін. Мүмкіндікті пайдалану керек. Мен де толықтай сенімді болдым деп айта алмаймын. Бірақ күмәнмен қоса үміт те болды. Өйткені бұл мақсатқа жету жолында көп еңбектендім. Ал, еңбек – бәрін жеңбек!

- Биыл Литва елінде оқып келдіңіз. Шетел мен Қазақстанның оқу жүйесіндегі айырмашылықтар жөнінде не айта аласыз?

- Айырмашылықтар өте көп. Литвадағы университетте мұғалімдерді және оқитын пәндерді студенттер өздері таңдайды. Сабақ кестесін де білім алушылар оқытушымен

келісіп белгілейді. Көбіне теориялық материалдар үй тапсырмасы ретінде беріледі де сабақ үстінде тек практикалық жұмыстармен айналыстық. Мысалы, биотехнология пәнін өткен кезде лабораторияда талдаулар жасадық, зерттеулер жүргіздік. Ал, тамақ өнеркәсібі пәні бойынша тамақ өнеркәсібінің сапасын анықтайтын тәжірибелер жасадық, тамақ өндіретін мекемелерге де барып қайттық. Университеттің оқу базасы жаңа құрал-жабдықтармен қамтылған, әрі оларды пайдалануға шектеу қойылмайды. Сонысымен ыңғайлы.

- Ғылымнан бөлек тағы немен айналысаңыз? Қандай қызығушылықтарыңыз бар?

- Фотоға түсіру ісіне қызығушылық танытамын және бос уақытымда классикалық әдебиеттерді және политологиялық талдауларды оқығанды жаным сүйеді.

- Сүйікті авторыңыз бен шығармаңыз қандай? Замандастарыңызға қандай кітаптарды оқуға кеңес бересіз?

- Ұнатып оқитын жазушым – Федор Достоевский. Оның «Братья Карамазовы» туындысы көңілімнен шықты. Колумбиялық жазушы Габриэль Гарсиа Маркестің «Сто лет одиночества» кітабы өте қатты ұнайды. Осы шығармаларды студенттерге оқуға кеңес беремін. Бірақ әр кімнің талғамы әр түрлі. Дегенмен мамандыққа байланысты білімді тереңдетуге арналған, жеке тұлға ретінде дамуға көмектесетін кітаптарды оқу керек деп ойлаймын. Сонымен қатар, компьютерлік машықты дамытуға, бірнеше істі бір мезетте атқаруға дағдыландыратын тайм менеджмент саласын меңгеруге кеңес берер едім. Өйткені, қазіргі кезде жұмыс іздеушілердің soft skills категориясы жоғары бағаға ие, жұмыс берушілер қызметтің жылдам, әрі сапалы орындалуына назар аударады.

- Болашаққа деген жоспарыңыз қандай?

- Магистратураға түсемін деген ойым бар, осы уақытқа дейінгі алған білімді толықтырғым келеді. Болашақта әлемді шарласам, ел көрсем, жер көрсем деймін.

- Арман-мақсаттарыңыз орындалсын деп тілеймін, болашақта сізді биік белестерден көрелік!

Сұхбаттасқан: Тұмарым БАБАСАНОВА,
ГӨФ Журналистика мамандығының 4 курс студенті

Үйлену – оңай, өй болу – қиын

**Жамал ҚАРАҒҰЛ,
ГӘФ Журналистика
мамандығының 4 курс
студенті**

Отбасы – әрбір қоғамның бастамасы. Атақты қазақ ақыны Қасым Аманжолов өзінің жарына арнаған бір өлеңінде: «Отбасы – шағын мемлекет, мен – президент, сен – премьер», - дегені бар. Шынында да отбасыларды шағын мемлекетке теңеуге болады. «Әр елдің заны басқа, иттері қара қасқа» дегендей, әрбір отбасының жылдар бойы қалыптасатын өзіндік дәстүрлері болады. Жас отаудың түтіні түзу шығып, босағасы берік болуы көбіне ер жігіт пен қалыңдықтың өз үйінде алған тәрбиесіне, көрген өнегесіне байланысты. «Анасын көріп қызын ал» деген тәмсіл осыдан қалса керек.

Жиренше шешен хан ордасы, салтанатты сарайларда талай күн аунап қунап жатып, өзінің киіз жабылған лашығына оралғанда, төрінің тарлығынан көсілгенде сирағы сыртқа шығып кетсе де: «Қайран менің өз үйім, кең сарайдай боз үйім», - деп рахаттанған көрінеді. Шын мәнінде, бұл күндері тар да болса, өз пәтерім болса ғой деп армандайтынның қатары көп. Әрине, кей отбасылардың алаңсыз күй кешуіне жекеменшік баспанасының жоқтығы кедергі. Бәрі де айналып келіп ақшаға тіреледі.

Көп жағдайда жас отбасылардың ажырасуына, үйде ұрыс-керістің шығуына осы мәселе себепкер болып жатады.

Жанжал жайлаған отбасында қайдан береке болсын?! Онда өскен бала қандай тәлім-тәрбие алмақ? Бұл бүгінгі күннің өзекті тақырыбы. «Бір күн ұрысканның қырық күнгі нәсібесі қырықлады» деген мақал осы сөзіміздің айқын дәлелі іспетті. 2016 жылғы статистикалық деректерге сүйенер болсақ, Қазақстанда жылына 144 мың жас отау тігіліп, соның 53 мыңы ажырасып кеткен көрінеді. Бүгінде бұл көрсеткіш өкінішке орай, артты.

Расымен де, қазіргі заман не болып барады десеніңші? Бұрынғыдай емес, азық-түлік, тұрмыстық бұйымдардың түр-түрін дүкен сөрелерінен таба аласыз. Алайда, оларды қажетіне жаратайын десе, халықтың көпшілігінде қаражат жоқ. Алған жалақысы пәтер ақысын, одан қалды, несие мен төлеуге кетеді.

Үйлену оңай әрине. Екі жақтың ата-анасы несие алса да, әйтеуір балам қатарынан қалмасын деп дүркіретіп, ұлан-асыр той жасайды. Бірақ, ертенгі күні олардың көңілдері жарасып, үй болып кете ме, міне мәселе! Болмаса, ойына келген сылтауларын айтып, "жараспадық" деп жолдарын қарс айыра салады. Ал әкесі мен анасы ше? Бірнеше жылға мойнына жүк болып артылған

несие мен төлеумен әлек болатыны белгілі.

Пайғамбарымыздың (с.ғ.с) бір хадисінде: «Әйел еркектің қабырғасынан жаратылған. Егер қисыққа бырғаны түзетем десен, сындырыпала сын. Сондықтан оны мен ұғынысып өмір сүр, сонда бірге тұра аласың», - делінген. Алайда, ашуға мініп, аузынан ақ ит кіргізіп, көк ит шығаратын, «ә» десе, «мә» дейтін әйелдер көбейіп барады. Одан қалды күйеуінің құлақ етін жеп, әр нәрсені бетіне баса беретіндер де бар.

Осы және өзге де себептерден әйел адам мен кінәсіз бүлдіршіндер тұрмыстық зорлық-зомбылықтың құрбандары болып жатады.

Халқымызда «Ел боламын десен, бесіңді түзе» деген нақыл сөз бар. Бала 11-12 жасқа келгенде өзін қоршаған ортаға байсалды түрде қарап, әрбір орын алған жағдайға өзінше қорытынды жасауға тырысады. Жанындағыларға, әкешесінің әрекеттеріне, айтқан сөздеріне сыни көзбен қарап, оларға еліктей бастайды. Ал,

ұрыс-керіс, одан қалды тіпті бір-біріне қол көтеру жағдайлары жиілеген отбасында өскен бала қандай болмақ. Сол сұмдықты көріп өскен, мен өскенде әкемнің жасағанын қайталамаймын деп жүріп, болашақта тура сондай адам болып кетпесіне кім кепіл? Отбасының ұйытқысы да, берекесі де әйел деп, ата-бабамыз ананың орнын жоғары бағалаған. Ал сол аяулы жанның өз еріне, яғни күйеуіне деген қарым-қатынасы балаларының әкесіне де-

ген көзқарасын сипаттайтыны белгілі. Ерлі-зайыптылар балаларының көзінше бір-біріне қол көтермек түгілі, дауыстарын да көтермей, сыйласып өмір сүрсе, сол отбасында тәлім-тәрбие алған бала ата-ананың қадірін, бауырлардың өміріндегі орнын анық түсініп өседі. Одан бөлек үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсетіп, бойына адамгершілік, мейірімділік, қайырымдылық сынды қасиеттерді сіңіреді.

Өз ойым

Әйел бейнесі

**Айгерім ШАЯХМЕТОВА,
ГӘФ Журналистика
мамандығының 3 курс
студенті**

**Ақмандайы жалтылдап,
Танадай көзі жаркылдап,
Алтын шашбау шашында.
Қыз Жібектің шаштары
Қоғалы көлдің құрағы.**

Бұл өлең жолдарында нағыз қазақ қызының бейнесі сомдалған. Ешбір боямсыз, келісті келбетімен жер жаһанға таралған сұлулығымен ерекшеленеді. Аяулы ана мен асыл жар бейнесі де осы жерде тоғысады.

Ер жігітіміз айбарлы, қайратты болса, ал қыздарымыз қылықты мінезімен тамсандыратын. Қыз Жібек, Бопай ханша, Қабанбайдың асыл жары Гаухар, жыр алыбы Абайдың әжесі Зере, батыр да қайсарлы Хиуаз Доспанова, Мәншүк Мәметова, Әлия Молдағұлова, өнерімен көпшілікке танымал болған Күләш Бәйсейітова, Шара Жиенқұлова, Меруерт Өтекешева сияқты қазақтың асыл қыздарының бейнесін айтсаңшы! Елі мен жері үшін жанын аямай, өзіндік деңгейде мойындата білген тұлғалар. Бүгінгі қыз-жігіттердің бейнесін

суреттейтін болсақ, бабаларымыз қолданған тенеулерді біз қолдана алмаймыз. Заман өзгерді дейміз. Жоқ, өзіміз өзгердік. Біз қандай ұлт екенімізді ақырындап ұмытуға айналған сынайлымыз. Шын бейнеміздің жарқын үлгісін насихаттау түгілі, көрмейтін болдық. Не себеп? Телеарнадағы бағдарламалар ұлттық рухты насихаттамайды десек те болады, тек рейтинг үшін қолайлы хабарлар түсіреді. Арзанқол әзіл мен жарнамадан көз ашпайтын болдық. Әзіл демекші, қазіргі таңда телеарналарда ер адамдардың әйел образын сомдауы көбірек көрермен жинайды екен. Кейбір ер азаматтар әйел образын сомдауға құмар-ақ және оны керемет өнерге санайды да, жұртты тамсандырып жүрміз деп ойлайды. Соңғы кезде бұл көрініс белең алып кетті десек, ешкім теріске шығармас. Бүгінгі жастарға ұнайтын образдардың басында Күлпәш пен Сабина келіннің образдары тұр. Одан қалды Шүмән апамыз да бар. Бұл қайдан келген құбылыс? Айтарым сол, көршіден көрген ермек. Орыстың Матрена мен Клавдиясы үлгі болған сынайлы. Қазақтың сана-сезімі өте терең, мағыналы

құндылықтарға толы. Олар мына әлемнің заңдылығын сонау бағзы заманда салып кеткен. Ерін сыйлаған әйел образын әспеттеген. Енді қазір көрермен көңілінен шығамыз деп өз дәрежемізді түсіріп жатқан жай бар. Ұлттық арнаның өзінен осындай дүниені көріп өскен ұлт болашағының жағдайы қандай? Айта берсек салдары көп. Біріншіден тек қазақ

ұлтына тән асыл қасиеттер көнеріп, көзден ғайып болар алдында тұр. Ол дегеніміз жан дүниеміздің рухани байлығына бұғау салумен тең. Екіншіден қоғам ішінде әйелдердің сұрықсыз, өсекші, екіжүзді бейнесі қалыптасады. Бұл әйел адамдарға деген құрметтің төмендеуіне әкеліп соқтырады деп ойлаймын. Мұның түбі қарындасын, анасын, жарын бағаламайтын сұрқиялыққа

әкеледі және өмірлік көзқарасы қалыптаспаған бозбалалардың бойында әйел образына еруге деген қызығушылықты тудыруы мүмкін. Бір сөзбен айтқанда ұлт қасиетіне тап боламыз. Сондықтан халықтың жаршысы, көзі мен құлағы болған бұқаралық ақпарат құралдарының ұстанымы өзгерсе игі, ұлттық рухты тәрбиелеуге ат салысса игі!

Зимние каникулы с пользой

Алина СЕЙДАХМЕТОВА,
студентка 2 курса ГСФ
специальность «журналистика»

Каникулы – святое слово для каждого студента. Конечно, с летними ничто не сравнится, но и зимние не зря придумали. Отдохнуть в самом разгаре учебного года – бесценно.

После того, как закончилась сессия, все экзамены и зачеты сданы, наступает долгожданный момент, когда можно заняться любимыми делами, отдохнуть или решить накопившиеся проблемы. Однако, большее количество свободного времени приводит к тому, что студент не знает, что с ним делать и зачастую проводит его без особой пользы для себя. Как провести каникулы с пользой, чтобы они запомнились на долгое время? Вариантов множество, каждый студент выберет себе подходящий. Самое первое правило – интернет, компьютерные игры и телевизор отменяются! Каникулы нужно провести со своей семьей или друзьями. В зависимости от того, какого результата вы хотите добиться, можно выделить следующие способы проведения свободного времени:

1. Зима - это снег, а снег - это лыжи! Оденьтесь потеплее, соберите друзей или семью, и отправляйтесь на лыжную прогулку по заснеженному парку. Если недалеко от вас есть лес, он с лихвой заменит людной парк, а создание лыжных дорожек собственными силами создаст ощущение того, что именно вы являетесь первопроходцами, открывшими сезон зимы и лыжных прогулок в этом году. Если у вас нет лыж, возьмите их у друзей или соседей. Также можно их

нет, съездите в деревню к бабушке. Там вы можете получить незабываемые ощущения, катаясь на банане со снегоходом, слепите самую красивую снежную бабу, просто побродите по заснеженным тихим деревенским улочкам, покатайтесь на санках, а еще лучше покатайте своих младших братьев и сестричек. Все эти удовольствия можно получить совершенно бесплатно, насладиться тишиной, отдохнуть от городской суеты и просто надышаться кислородом.

3. Классическим видом зимних забав являются не только лыжи, но и коньки. Этой зимой в Костанайе работают как бесплатные, так и платные катки. Покататься на коньках совершенно бесплатно можно во дворах некоторых многоэтажек по улицам Карбышева и Аль-Фараби, 8 мкрн, напротив детской деревни семейного типа «Жануя» и на набережной по улице Гашека. Но на эти катки нужно приходиться со своими коньками, пункты проката здесь отсутствуют.

Из платных самый дорогой – «Ледовый дворец», каток на ГАИ, также в центре города находится каток возле ЦУМа. Мне кажется, что каждая уважающая себя девушка тоже должна овладеть навыками катания на коньках. Это же так красиво! Могу похвастать-

любиминг на прокат за отдельную цену.

5. Пикник можно провести не только летом. Каждый студент должен забыть об установленных стереотипах! Устроить вместе с друзьями шашлыки можно прямо на снегу. Благодаря такому развлечению вы точно не замерзнете, кроме того

экспресс-курс по иностранному языку, если есть финансовая возможность – поучитесь в школе иностранного языка онлайн, что поможет повысить уровень знания языка. Займитесь самообразованием – подтяните пробелы в учебе по вашей специальности, научитесь пользоваться какой-нибудь графикой, выучите новый язык программирования. Кроме того, вы можете посещать любые хобби-курсы, например – научитесь шить, делать макияж, танцевать хатл и т.д. Я пока посещаю курсы иностранного языка, но надеюсь что это только начало.

7. Для тех, кто хочет культурно провести время, можно посетить театры, кино и музеи. Загляните в Костанайский областной казахский театр драмы им. И. Омарова, Областной русский драматический театр, Костанайский театр кукол. А если вместо живой игры актеров вас больше привлекают яркие спецэффекты, интересные кадры, неожиданные ракурсы, добро пожаловать в кинотеатры. Свою копилку кинопросмотров пополнила семейным фильмом «Гринч».

8. Постарайтесь на каникулах заработать денег: оптимальным вариантом будет работа стажером, младшим помощником по вашей будущей специальности – таким образом вы проведете время не только с пользой для кошелька, но и приобретете бесценный опыт, который пригодится вам в будущем. Если устроиться по специальности не вышло, ничего страшного, попробуйте подработать на промо-акциях, в летних кафе, интернет-клубах, супермаркетах, заводах – в таких местах широко распространена практика найма студентов на небольшой срок, вы заведете новые знакомства, освоите трудовую дисциплину.

9. Займитесь спортом – если во время учебы, сессии, студенческие дела мешали вам дойти наконец до спортзала, то на каникулах у вас много свободного времени для того, чтобы привести свое тело в порядок.

10. Путешествие — отличный способ набраться новых впечатлений, но к сожалению на всем по карману. Поэтому в свои каникулы я отправилась в деревню. Ведь окунуться в детство, провести время со своими близкими, отвлечься от городской суеты – по моему это самый хороший способ отдохнуть от будничных дней.

А вы как провели свои каникулы, расскажите нам об этом, и мы поделимся вашими историями с нашими читателями.

взять напрокат в специальных палатках. Единственная накатанная лыжня в черте Костаная – в районе КСК и по ул. Гашека, принадлежит ДЮСШ № 3. Пускают на нее бесплатно, но только со своими лыжами. К счастью, в эту зиму мне удалось встать на лыжи, правда всего один раз, но этого было достаточно, чтобы получить массу положительных эмоций.

2. Развлечения можно найти и на базах отдыха, но если этой возможности

нет, съездите в деревню к бабушке.

4. Студенчество – возраст, когда человека нельзя назвать ребенком, но и нельзя сказать, что он совсем взрослый. Именно поэтому в этот период жизни свойственно совершать, отчасти детские поступки, которые приносят радость и веселье. Одним из таких является катание с горки. В Костанайе самая главная горка находится возле КГУ, так же есть в Сити центре, Костанай Плазе и Астыкжане. Можно взять

сможете вспомнить летние шашлыки и насладиться его неповторимым ароматом. Только захватите горячий чай, чтобы согреться, и одевайтесь в теплую одежду – простуду еще никто не отменял.

6. Занять себя полезным делом можно и дома. Уделите время саморазвитию, почитайте книгу, посмотрите научный фильм. Время каникул можно провести с пользой для учебы: запишитесь на

«БІЛІМ ЖАРЫСЫ»

МЕНШІК ИЕСІ: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университеті, Редакцияның мекенжайы: Қостанай қаласы, А.Байтұрсынов көшесі, 47. Тел. 511167

Шығарушы редактор А.Өстемірова

Беттеген Әйгерім Шахметова
Бас маман Арайлым Сарбасова

Немірді дайындаған ҚМУ-дың журналистика мамандығының студенттері

«Бұланды» ҚҚ баспаханасында басылды.
Көкшетау қ. Әуелбеков көшесі, 98
8-7162-25-14-90, 25-62-12
Заказ № Тираж 700 экз.
Объем 2 печатных листа
Айына 1 рет шығады

Газет Қазақстан Республикасының Мәдениет ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 2002 жылдың 25 наурызында тіркеліп, №2794-г куәлігі берілген